

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

solum Apostolis, sed omnibus fidelibus eorundem successoribus potestatem dederit remittendi peccata, Matth. 18. v. 18. Johan. 20. v. 23. exclamemus ergo cum Davide Ps. 103. v. 1. Benedic anima mea Domino, &

omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus, qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, & sanat omnes infirmitates tuas, ipsi laus, honor & gloria in seculum, Amen.

Dominica XX. post Trinitatis.

Evangelium Matth. 22. v. 1. 14.

Legimus Gen. 25. vers. 29. seqq. quod Jacob aliquando coxerit pulmentum, & cum Esau superveniret lassus à venatione, rogabat ipsum, ut sibi concederet comedendum, sed Jacob renuit, nisi vendat sibi jus primogenituræ. Respondet Esau: En morior, quid mihi proderunt primogenita. Jacob requirit juramentum, quod præstat Esau, & vendit ipsi primogenita. Postmodum accepto pane, & lentis edulio comedit, & bibit, & abiit, parvi pendens quod primogenita vendidisset.

Hoc securitatis & levitatis indicium fuit, quod Esau propter unam escam jus primogenituræ vendidit, Ebr. 12. v. 16. siquidem in V. T. primogenito duæ partes hæreditatis paternæ, nec non prærogativa in regno & sacerdotio, præ reliquis fratribus debebantur, Gen. 49. v. 3.

Typus est hac in parte omnium eorum, qui temporalia æternis præferunt. Christus lavit nos in sanguine suo, & hoc nobis acquisivit privilegium, ut Reges simus & sacerdotes coram Deo & Patre ejus, Apoc. 1. v. 6. participaturi tandem hæreditatem vitæ æternæ, Rom. 8. v. 17. sed multi respuunt hanc gratiam, dum lentis edulium, id est, voluptates carnales & terrena desideria plus amant, quam verbum & sacramenta, quibus ceu

mediis ordinariis gratiam suam Christus nobis exhibet & obliquit. Hinc reprobantur à Deo, & qui ratione primogenituræ erant primi, ultimi fiunt, quod testatur etiam prælecta pericope, ubi Deus Pater cælestis sub imagine Regis παραβολικῶς à Christo introducit, qui filio suo nuptias fecit, & multos invitavit, sed plerique gratiam illam repudiaverunt, unde Rex irascitur, & ad viarum compita servos suos emittit, ut quoscunque invenerint, ad nuptias vocent, & congregarent bonos & malos.

Per nuptias intelligitur vita æterna. Sponsus Christus est, Rex qui convivium apparat, Pater cælestis, Præcones verbi sunt invitatores, nos ingrati hospites. Parantur nuptiæ, vocantur hospites, expectat Sponsus & Pater, sed ecce renuntiant ingrati & venire nolunt. Alii quamvis veniant, immundi tamen sunt, & veste nuptiali carent, ideoque in æternas tenebras præcipitantur.

Videbimus nos

- I. Nuptiarum præparationem.
- II. Hospitum invitationem.
- III. Regis indignationem.

J. J.

EXEGESIS.

Inter omnes nuptias, quæ jam inde ab orbis

be condito in his terris ad presentem usque diem celebrata sunt, nullæ splendidiore fuerunt & honoratior, quàm quæ describuntur Gen. 2. v. 22. seqq. Sponsus in illis nuptiis fuit Adamus, qui Dei filius dicitur, Luc. 3. v. 38. Sponsa supremi Regis filia, Eva scilicet. ipsius Dei manibus efformata. Ornatus nuptialis imago Dei, in vera iustitia & sanctitate consistens, Eph. 4. v. 24. Concionem nuptialem habuit Deus ipse, qui primos illos conjuges copulavit, & de conjugii legibus sanctè & inviolatè servandis eos admonuit. Dos sponsi fuit cæli & terræ dominium, Gen. 1. v. 28. unde canit Poëta:

*Pro thalamo Paradisus erat, mundusq;
dabatur*

In dotem — — —

Nuptialis apparatus erat suavissimi Paradisi fructus. Musices vicem suppleverunt Angelorum juba. Sed longè nobiliores ac digniores nuptiæ describuntur in hodierno Evangelio, ubi consideranda nobis venerūt

1. *Regis magnificentia* Rex est Pater cælestis, ut supra diximus, Rex Regum & Dominus dominantium, 1. Tim. 6. v. 15. Is est

1. *Rex sapientissimus*, qui scit quid sit in homine, Johan. 2. v. 25. & sapientes hujus mundi confundit, 1. Cor. 1. v. 20. Est enim scrutator renum & cordium, Jer. 17. v. 10.

2. *Rex potentissimus*, qui dominatur à mari ad mare, & à fluminibus ad fines terræ, Zach. 9. v. 10. quod promissit, potest præstare, Rom. 4. v. 21. ὁ πᾶσι ἐκπερισσῶ, Eph. 3. v. 20. potens ad auxiliandum, Esa. 50. v. 2. potens ad dandum, Joh. 14. v. 13. potens ad liberandum, nam dextra ejus omnia mutare potest, Pl. 77. v. 11.

3. *Rex iustissimus*, qui nemini injuriam facit, sed iustitiam & iudicium throni sui basin posuit, Pl. 89. v. 15. alii Reges interdum

latis pro imperio, quod libet, faciunt, ut Ahab, 1. Reg. 21. v. 16. Sed hic Rex amat iustitiam, Pl. 99. v. 4. nec est apud ipsum iniquitas, aut personarum munerumve acceptatio, 2. Chron. 19. v. 7.

4. *Rex beneficentissimus*, qui non asseruatiram in seculum, Jer. 3. v. 12. Sed suavis est universis & miserationes suas super omnia opera sua extendit, Pl. 145. v. 9. unde solem suum oriri sinit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos, Matth. 5. v. 45.

5. *Rex antiquissimus*, qui regnum æternum habet, quod non conteretur, Dan. 2. v. 44. unde antiquus dierum vocatur, Dan. 7. v. 9. itemque primus & novissimus, extra quem Deus alius non est, Ec. 4. v. 6.

Confidite vos mei. Habetis *Regem sapientissimum*, qui apprehendet sapientes in astutia sua, & consilium, quod adversus vos inierunt, dissipabit, Job. 5. v. 12. 13.

Habetis *Regem potentissimum*, cujus manus non abbreviata est, Est. 59. v. 1. dicant nunc impii: non est salus ipsi in Deo, Pl. 3. v. 2. esto bono animo: non relinquet vos orphanos, Joh. 14. v. 18.

Habetis *Regem iustissimum*, qui afflictionem reddet eis qui affligunt vos, vobis autem qui premimini relaxationem, 2. Thess. 1. v. 6. non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri & laboriolæ charitatis, Ebr. 6. v. 10.

Habetis *Regem beneficentissimum*, ex ejus manu abundantiam sperate, ex ejus copia inopiam vestram sublevate, aperit enim manum suam & implet omne animal benedictione, Pl. 145. v. 16.

Habetis *Regem antiquissimum*, qui æternum regnum cepit, & ad æternitatem quoque vos olim transferet, juxta promissionem suam, Joh. 14. v. 3.

Mm 3

II. Sponsæ

II. *Sponsi excellentia.* Sponsus est filius Regis, quem Pater Regem quoque constituit super Sion montem sanctum suum, Pl. 2. v. 6. unde videt ipsum Johannes in habitu Regio, cui inscriptum erat Rex Regum & Dominus dominatum, Apoc. 19. vers. 16. Huic filio suo Pater cœlestis nuptias paravit

I. *Personales*, dum humanam naturam per unionem personalem ipsi copulavit, ut sicut in nuptiis hujus seculi maritus & uxor una fiunt caro, Gen. 2. v. 24. Matth. 19. v. 5. Ita per nuptias hæc personales ex divina & humana natura factus est unus Christus, ut sit quidem in ipso $\alpha\lambda\lambda\omicron\ \kappa\alpha\iota\ \alpha\lambda\lambda\omicron$, nō vei $\delta\ \alpha\lambda\lambda\omicron\ \kappa\alpha\iota\ \alpha\lambda\lambda\omicron$, ut Nazianzenus loquitur. Hoc vinculum est indissolubile, longè arctius quàm quo conjuges copulantur. Nam vinculum conjugale per mortem dissolvitur, sed hoc vinculum unionis hypostaticæ in morte etiam inviolatum permansit.

Sponsalia celebrata sunt in V. T. per varias præfigurationes & promissiones, quas in plenitudine temporis nuptiæ secutæ sunt, Gal. 4. v. 4.

Sicut igitur sponsa per nuptias venit in comunem honoris & bonorum Sponsi: Ita per unionem personalem assumptæ naturæ humanæ dona verè divina & infinita communicata sunt. Omnipotentia, Matth. 28. v. 18. omniscientia, Joh. 16. v. 30. Omnipræsentia, Matth. 18. v. 20.

Sicutque 2. per nuptias magnatum diffidia quandoque componuntur: Ita per has personales filii Dei nuptias genus humanum Deo reconciliatum est, Col. 1. v. 20.

Sicut 3. conjugium instituitur propter generationem sobolis: Ita per hæc nuptias Deo per fidem multi spirituales liberi generantur, Ioh. 1. v. 12.

Agnoscamus ergò $\phi\iota\lambda\omicron\ \delta\epsilon\ \pi\iota\omicron\varsigma$ filii Dei

summam & ineffabilem, quod non Angelos sed semen Abrahamæ assumpsit, Ebr. 2. v. 16.

2. *Spirituales*, ubi sponsam ipsi copulat Ecclesiam, hic est unus ille vir, cui desponsati sumus, 2. Cor. 11. v. 2. Of. 2. v. 19.

Hæc quadrat typus Simsonis Nazarzi, Jud. 14. v. 2. Sicut ille sponsam potuisset sibi querere in populo suo, & tamen non fecit, sed ex filiabus Philistinorum aliquam duxit: Ita Christus verus ille Nazarenus, Matth. 2. v. 23. in cœlis quidem inter Angelos pulcherrimam sibi sponsam invenire potuisset, sed noluit, & contra ex genere humano, quod propter peccatum ut Philistæi æterno exitio addictum, & in Satanæ captivitate redactum erat, sponsam sibi elegit; quia placuit oculis suis, delicia siquidem ejus cum filiis hominum, Prov. 8. v. 31.

Forfan Pater cœlestis eodem modo filii allocutus est, quo Parentes Simsonis filii sui nuptias improbant: Cur ex genere humano sponsam tibi eligis? annon angeli propinquiores sunt? Sed Filius respondit: Da mihi hanc quia placuit oculis meis. Pater dixit: Sponsa est deformis, Esa. 1. v. 6. respondit Filius: Ego ipsam ornavo vestibus salutis & indumento justitiæ, Esa. 61. v. 10. Pater dixit: Sponsa jacet in suo sanguine, Ezech. 16. v. 6. respondit Filius: Ego lavabo eam, Apoc. 1. v. 5. Eph. 5. v. 27. Pater dixit: Sponsa est stolidi & insipientis, Pl. 14. v. 1. 2. respondit Filius: Ego ero illi sapientia, 1. Cor. 1. v. 30. Pater dixit: Sponsa multis debitis obstricta est, Matt. 18. v. 24. respondit Filius: Ego pro illa solvam, Pl. 69. v. 5. Pater dixit: ægrota est, respondit Filius: Ego ero illi Medicus, Matth. 9. v. 12. Pater dixit: Sponsa in peccatis mortua est: respondit Filius: Ego vivificabo illam, Eph. 2. v. 5.

En arctissimam dilectionem, quâ nos suam

At vid.
S. Wagne-
ri Sisy.
De Possibilib.
s. xxiv. p. 35
segy.

suam sponsam Christus complectitur, ceu Jacob Rahelem, Gen. 29. v. 20. 28. & David Michol Saulis filiam, 1. Sam. 18. vers. 27. nam proprio sanguine redemit illam, Act. 20. vers. 28.

Notetur hoc in consolationem. Quod si enim Christi sponsa sumus, utique Deus Pater erit socer noster, qui de necessariis omnibus nobis prospiciet. Deus Filius erit maritus noster, qui potenter nos defendet: Deus Spiritus S. erit amicus noster, qui gratiosè nos diriget. Sancti Angeli erunt custodes ministri nostri, qui in manibus suis portabunt nos, & adversus hostes nostros dimicabunt. Gloria sit in excelsis Deo, misericordiae ejus à progenie in progenies, Luca 2. v. 14.

III. *Eplis sufficientia*, quæ apparet ex Regis instructione, qui servos suos ablegat, ut dicant invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altitia occisa sunt, & omnia parata. Hoc est convivium illud pinguium, medullatorum, convivium vini defecati, Es. 25. vers. 6. quo agnus ab origine mundi occisus apponitur, Apoc. 3. vers. 8. ut carnem ejus edamus, & sanguinem ejus bibamus in remissionem peccatorum, Matth. 26. v. 26. seqq. non opus est, ut aliquid afferamus de nostris meritis, omnia enim jam tum parata sunt, siquidem ante jacta mundi fundamenta Deus nos elegit, & prædestinavit in adoptionem filiorum per Jesum Christum in se, secundum propositum voluntatis suæ, Ephes. 1. v. 4-5. cum nondum nati, nec aliquid vel boni vel mali egissemus, Rom. 9. v. 11.

IV. *Loci congruentiam*, ubi nuptiæ hæ celebrantur, nimirum in regno cælorum, per quod intelligitur Ecclesia, ubi Deus resideret tanquam Rex inter subditos, Lev. 26. v.

v. 11. & privilegia sua distribuit fidelibus, justitiam scilicet, pacem & gaudium, Roman. 14. v. 17.

Quoties igitur visitas Ecclesiam, toties in eo loco compares ubi Deus regalem mensam apparavit, & gratiâ suâ te cibare & satiare deliderat, Exod. 20. v. 24. Quid tergiversaris? Regnum Dei intra nos est, Luc. 17. v. 21. non opus habes ascendere cælum, verbû propè est in ore & in corde tuo, nempe verbum fidei quod prædicamus, Rom. 10. v. 8. Ergò votum Davidis quotidie ingemina: Unicum petii à Domino, &c. Ps. 2. v. 4.

De Secundo.

Vidimus nuptiarum preparationem, succedit *hospitum invitatio*, ubi duo potissimum consideranda occurrunt:

I. *Invitantis bonitas*, quam probat

1. *Servorum missio*. Per servos intelliguntur Prophetæ, Apostoli & omnes fideles eorundem successores, quos adhuc hodie Deus emittit, ut ad nuptias filii sui nos invitent, & omnibus ubique hominibus annuncient ut agant pœnitentiam, Act. 17. vers. 30. quia enim non vult ullos perire, sed omnes ad agnitionem veritatis pervenire, 1. Tim. 2. v. 4. rota die expandit manus suas ad populum immorigerum, Esa. 65. v. 2. & manè surgendo nuncios suos mittit, ut parcat populo suo, 2. Chron. 36. v. 15.

2. *Terna vocationis repetitio*, quæ facta

1. *In Adamo*, cui Deus post lapsum sese per verbum Evangelii patefecit, sed Cain statim ab Ecclesia vera per fratricidum separavit seipsum, & novos cultus instituit, quos secuti sunt quidam ex posteris Patriarcharum, Genes. 6. v. 2.

2. *in Noacho* & filiis ejus post diluvium, ex quibus omnes populi originem trahunt.

Ibi